บทบรรณาธิการ

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ได้ทำการสอบข้อเขียนความรู้ชั้นเนติบัณฑิตภาคหนึ่ง สมัยที่ ๖๘ ปีการศึกษา ๒๕๕๘ ปรากฏดังนี้

๑. กลุ่มกฎหมายอาญา สมัครสอบจำนวน ๑๔,๘๓๐ คน มีผู้เข้าสอบจำนวน ๑๐,๓๓๖ คน มีผู้สอบได้จำนวน ๑,๘๗๓ คน (คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๑๒)

ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุด ชื่อ ร้อยตำรวจโท ปราบดา สุขสุนทรีย์ สำเร็จการศึกษานิติศาสตร์จากมหาวิทยาลัยรามคำแหงสอบได้ ๘๒ คะแนน

๒. กลุ่มกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สมัครสอบจำนวน ๑๒,๖๓๙ คน มีผู้เข้าสอบจำนวน ๘,๕๕๓ คน มีผู้สอบได้จำนวน ๑,๓๕๕ คน (คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๘๔)

ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุด ชื่อ นายรวิน ถกลวิโรจน์ สำเร็จการศึกษานิติศาสตร์จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สอบได้ ๘๒ คะแนน

คำถาม ศาลชั้นต้นมีคำสั่งห้ามชั่วคราวให้นายทะเบียนระงับการจดทะเบียนเกี่ยวกับที่ดินพิพาทอันเป็นทรัพย์สินของจำเลย คำสั่งห้ามชั่วคราวจะมีผลบังคับเมื่อใด และหากมีการจดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทให้แก่บุคคลภายนอกไปแล้วผลจะเป็นอย่างไร

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๗๓๒/๒๕๕๗ คดีนี้ศาลชั้นต้นออกคำสั่งห้ามชั่วคราวตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๕๔ (๓) โดยให้นายทะเบียนระงับการจดทะเบียนเกี่ยวกับที่ดินพิพาทอันเป็นทรัพย์สินของจำเลย คำสั่งห้ามจะมีผลเมื่อใดนั้น ป.วิ.พ. มาตรา ๒๕๘ วรรคสามบัญญัติว่า คำสั่งศาลซึ่งอนุญาตตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา ๒๕๔ (๓) ที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลยนั้นให้มีผลใช้บังคับได้ทันที ถึงแม้ว่านายทะเบียนพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจะยังมิได้รับแจ้งคำสั่งเช่นว่านั้นก็ตาม เว้นแต่ศาลจะได้พิเคราะห์พฤติการณ์แห่งคดีแล้วเห็นสมควรให้คำสั่งมีผลบังคับเมื่อบุคคลดังกล่าวได้รับแจ้งคำสั่งเช่นว่านั้นแล้ว เมื่อ**หมายแจ้งคำสั่งห้ามระบุให้นายทะเบียนระงับการจดทะเบียนนับแต่วันได้รับหมาย ดังนั้น คำสั่งห้ามจึงไม่มีผลบังคับทันทีที่มีคำสั่งแต่จะมีผลตามที่ระบุไว้ในหมาย** การส่งหมายแจ้งคำสั่งห้ามทำโดยวิธีปิด**คำสั่งห้ามจึงมีผลในวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๐** ป.วิ.พ. มาตรา ๒๕๘ ทวิ

วรรคสองบัญญัติผลของคำสั่งห้ามว่า การที่นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายรับจดทะเบียนหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลยภายหลังที่คำสั่งของศาลซึ่งออกตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา ๒๕๔ (๓) มีผลใช้บังคับแล้วนั้นหาอาจใช้ยันแก่โจทก์หรือเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ไม่ แต่ข้อเท็จจริง**จำเลยได้จดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยร่วมที่ ๑ ถึงที่ ๒๖ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๐ ก่อนคำสั่งห้ามจะมีผลบังคับ** จำเลยร่วมที่ ๑ ถึงที่ ๒๖ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกจึงรับโอนที่ดินพิพาทจากโจทก์โดยไม่ได้ฝ่าฝืนคำสั่งห้าม การโอนดังกล่าวจึงใช้ยันโจทก์ได้ กรณีต้องด้วย ป.วิ.พ. มาตรา ๒๖๒ วรรคหนึ่ง ที่ว่า หากข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์แห่งคดีที่ได้จากการไต่สวนซึ่งศาลอาศัยเป็นหลักในการมีคำสั่งอนุญาตในวิธีการชั่วคราวได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ศาลจะยกเลิกคำสั่งห้ามเสียก็ได้ เมื่อคำสั่งห้ามเกี่ยวกับที่ดินพิพาทของจำเลยไม่มีผลใช้บังคับแก่จำเลย จึงให้ยกเลิกคำสั่งห้ามชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาเกี่ยวกับที่ดินพิพาท

คำถาม การยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนกระบวนพิจารณาที่ผิดระเบียบศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำร้อง หากมายื่นคำร้องขอให้เพิกถอนกระบวนพิจารณาที่ผิดระเบียบซ้ำอีกโดยอ้างเหตุทำนองเดียวกับคำร้องฉบับแรกจะต้องห้ามตามกฎหมายหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๕๙๗/๒๕๕๗ ผู้เสียหายยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนกระบวนพิจารณาที่ผิดระเบียบตั้งแต่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับฟ้องจนถึงวันที่ศาลมีคำพิพากษา ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำร้อง ถ้าผู้เสียหายไม่พอใจก็ชอบที่จะอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่ผู้เสียหายไม่อุทธรณ์ กลับมา**ยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนกระบวนพิจารณาที่ผิดระเบียบซ้ำอีก โดยอ้างเหตุทำนองเดียวกับคำร้องฉบับแรก** กรณีจึงถือว่าคำร้องฉบับหลังเป็นเรื่องเดียวกับคำร้องฉบับแรกที่ขอให้เพิกถอนกระบวนพิจารณาที่ผิดระเบียบ**ซึ่งศาลชั้นต้นได้มีคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดไปแล้ว** การที่ผู้เสียหายมายื่นคำร้องขึ้นอีกภายหลังจากที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องฉบับแรกแล้วนั้น **เป็นการดำเนินกระบวนพิจารณาซ้ำ** ต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๔ ประกอบ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔ และ พ.ร.บ.ให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐

มาตรา ๓ ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกายกขึ้นวินิจฉัยได้เองตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสองและมาตรา ๒๒๕ ประกอบ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔ และ พ.ร.บ.ให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐ มาตรา ๓

คำถาม คำสั่งศาลชั้นต้นที่อนุญาตให้โจทก์แก้ไขเพิ่มเติมฟ้องเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๘๙๙/๒๕๕๗ ศาลชั้นต้นมีคำสั่ง**อนุญาตให้โจทก์แก้ไขเพิ่มเติมฟ้อง ซึ่งเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา** ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๖ จำเลยทั้งสามได้ยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งของศาลชั้นต้น กรณีจึงต้องด้วยมาตรา ๒๒๖ (๒) ที่จำเลยทั้งสามมีสิทธิจะอุทธรณ์คำสั่งนี้ได้ และจำเลยทั้งสามก็ได้ยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำสั่งอนุญาตให้โจทก์แก้ไขเพิ่มเติมฟ้องต่อศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ด้วย แต่ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ มิได้วินิจฉัยให้ จึงเป็นการไม่ชอบด้วย ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๒ ประกอบมาตรา ๒๔๖ ที่บัญญัติให้ศาลที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดต้องตัดสินตามข้อหาในคำฟ้องทุกข้อ

คำถาม คดีความผิดต่อส่วนตัว ผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์หรือยอมความหลังจากคดีถึงที่สุดแล้ว สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๐๐๒/๒๕๕๗ เมื่อศาลชั้นต้นปฏิเสธไม่ยอมรับอุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์อาจอุทธรณ์เป็นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลนั้นต่อศาลอุทธรณ์ได้ ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาคำร้องนั้น แล้วมีคำสั่งยืนตามคำปฏิเสธของศาลชั้นต้นหรือมีคำสั่งให้รับอุทธรณ์ คำสั่งนี้ให้เป็นที่สุดตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๘ ทวิ ประกอบ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔ เมื่อคดีนี้ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งให้ยกคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของจำเลย ดังนี้ เท่ากับว่าศาลอุทธรณ์มีคำสั่งให้ยกคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของจำเลย ดังนี้ เท่ากับว่าศาลอุทธรณ์มีคำสั่งยืนตามคำปฏิเสธของศาลชั้นต้น คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นที่สุดตามบทบัญญัติดังกล่าว

ปัญหาว่า สิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์ระงับไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๙ (๒) หรือไม่ แม้จำเลยจะไม่ได้ยกปัญหาดังกล่าวขึ้นในศาลชั้นต้นและเพิ่งยกขึ้นในชั้นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ก็ตาม แต่ปัญหาดังกล่าว**เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย** จำเลยย่อมมีสิทธิยกขึ้นอุทธรณ์และฎีกาได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔

ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๗ ซึ่งนำมาใช้แก่คดีอาญาได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "คำพิพากษาหรือคำสั่งใด ซึ่งตามกฎหมายจะอุทธรณ์หรือฎีกาหรือมีคำขอให้พิจารณาใหม่ไม่ได้นั้น ให้ถือว่าเป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านเป็นต้นไป" และในวรรคสองบัญญัติว่า "คำพิพากษาหรือคำสั่งใดซึ่งอาจอุทธรณ์ฎีกาหรือมีคำขอให้พิจารณาใหม่ได้นั้น ถ้ามิได้อุทธรณ์ฎีกาหรือร้องขอให้พิจารณาใหม่ภายในเวลาที่กำหนดไว้ให้ถือว่าเป็นที่สุดตั้งแต่ระยะเวลาเช่นว่านั้นได้สิ้นสุดลง..." **ศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาศาลฎีกาให้คู่ความฟัง** และถือว่าอ่านให้จำเลยฟังเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕ **คดีจึงถึงที่สุดในวันดังกล่าว** จำเลยจะยื่นอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้จำเลยเลื่อนการฟังคำพิพากษาศาลฎีกา แต่ก็เป็นการยื่นหลังจากที่คดีถึงที่สุดแล้ว ย่อมไม่มีผลต่อคดีซึ่งถึงที่สุดไปแล้ว คดีนี้เป็น**คดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อโจทก์ร่วมถอนคำร้องทุกข์หรือยอมความ**ตามสำเนารายงานประจำวันลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ และตามคำแถลงของโจทก์ร่วมตามรายงานกระบวนพิจารณาฉบับลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ **หลังจากคดีถึงที่สุดแล้ว สิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์จึงไม่ระงับไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๙ (๒)** ประกอบ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ